

SYLABUS
DOTYCZY CYKLU KSZTAŁCENIA 2023-2028

Rok akademicki 2026/2027; 2027/2028

1. PODSTAWOWE INFORMACJE O PRZEDMIOCIE

Nazwa przedmiotu	Metodyka pracy nauczyciela psychologa w przedszkolach, szkołach i placówkach systemu oświaty
Kod przedmiotu*	
nazwa jednostki prowadzącej kierunek	Kolegium Nauk Społecznych
Nazwa jednostki realizującej przedmiot	Instytut Pedagogiki
Kierunek studiów	Psychologia
Poziom studiów	jednolite studia magisterskie
Profil	praktyczny
Forma studiów	stacjonarna
Rok i semestr/y studiów	rok IV, semestr 7 i 8; rok V, semestr 9
Rodzaj przedmiotu	specjalnościowy
Język wykładowy	polski
Koordinator	dr Anna Englert-Bator
Imię i nazwisko osoby prowadzącej / osób prowadzących	dr Anna Englert-Bator dr Anna Wańczyk-Welc

1.1. Formy zajęć dydaktycznych, wymiar godzin i punktów ECTS

Semestr (nr)	Wykł.	Ćw.	Konw.	Lab.	Sem.	ZP	Prakt.	Inne (jakie?)	Liczba pkt. ECTS
7	15	30	-	-	-	-	-	-	3
8	15	30	-	-	-	-	-	-	3
9	-	30	-	-	-	-	-	-	3
razem	30	90	-	-	-	-	-	-	9

1.2. Sposób realizacji zajęć

☒ zajęcia w formie tradycyjnej

☐ zajęcia realizowane z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość

1.3 Forma zaliczenia przedmiotu (z toku): egzamin

2. WYMAGANIA WSTĘPNE

Przedmiot wymaga wcześniejszego opanowania wiedzy z zakresu biologicznych podstaw zachowań i psychologii rozwoju człowieka.

3. CELE, EFEKTY UCZENIA SIĘ, TREŚCI PROGRAMOWE I STOSOWANE METODY DYDAKTYCZNE

3.1 Cele przedmiotu

C1	Celem przedmiotu jest zapoznanie studentów z metodyką pracy nauczyciela psychologa na poziomie przedszkola i szkół oraz innych placówek systemu oświaty.
C2	Zapoznanie się z rolą i zadaniami nauczyciela psychologa w placówkach systemu oświaty.

3.2 Efekty uczenia się dla przedmiotu

EK (efekt uczenia się)	Treść efektu uczenia się zdefiniowanego dla przedmiotu Student:	Odniesienie do standardu	Odniesienie do efektów kierunkowych
EK_01	Zna i rozumie problematykę rozwoju dziecka w kontekście edukacji oraz metody zastosowania wiedzy psychologicznej w działaniach dydaktyczno-wychowawczych.	F.2.W1	K_W44
EK_02	Zna i rozumie rolę, zadania i funkcje psychologa w przedszkolu, szkole i placówce systemu oświaty oraz jego prawa i obowiązki.	F.2.W2	K_W45
EK_03	Zna i rozumie rolę monitorowania procesu dydaktyczno-wychowawczego realizowanego w przedszkolu, szkole lub placówce systemu oświaty; zasady dokonywania diagnozy sytuacji wychowawczych i sposoby zapobiegania błędom wychowawczym oraz korygowania negatywnych skutków oddziaływań wychowawczych.	F.2.W3	K_W46
EK_04	Rozumie rolę diagnozy zespołu klasowego (strukturę grupy, obraz relacji i pozycji uczniów w grupie) i zasady dokonywania diagnozy potrzeb rozwojowych i edukacyjnych uczniów, zaburzeń oraz trudności i ich źródeł; zagadnienia diagnozy pozytywnej ucznia (właściwości psychicznych i elementów środowiska mających korzystne znaczenie dla dziecka) i diagnozy negatywnej ucznia (opóźnienia, zaburzenia i nieprawidłowości rozwoju); sposób opracowywania opinii psychologicznych i formułowania zaleceń.	F.2.W4	K_W47
EK_05	Rozumie rolę wspierania rozwoju dziecka lub ucznia: wspomaganie rozwoju kompetencji społecznych i komunikacyjnych oraz sposoby wspierania rozwoju społeczno-moralnego, emocjonalnego i samoregulacji, znaczenie wspomagania uczniów w adaptacji do przedszkola, szkoły lub placówki systemu	F.2.W5	K_W48

	oświaty oraz konieczność wspierania uczniów lub wychowanków w radzeniu sobie z problemami wieku dorastania.		
EK_06	Zna i rozumie znaczenie wspomagania pracy wychowawczej nauczycieli: sposoby współpracy psychologa z nauczycielami, potrzebę kształtowania środowiska sprzyjającego harmonijnemu rozwojowi uczniów, model pracy psychologa z zespołem klasowym oraz integrowanie zespołu klasowego; sposób pracy indywidualnej psychologa z dzieckiem, uczniem lub wychowankiem, metody i techniki identyfikacji oraz wspomagania rozwoju uzdolnień i zainteresowań, bariery i trudności w procesie komunikowania się oraz techniki i metody usprawniania komunikacji z uczniem.	F.2.W6	K_W49
EK_07	Zna problematykę animowania działań edukacyjnych i pracy nad rozwojem ucznia; potrzebę kształtowania u ucznia pozytywnego stosunku do nauki, motywacji do uczenia się i nawyków systematycznego uczenia się, stymulowania samodzielnej pracy dziecka lub ucznia w kontekście uczenia się przez całe życie, rozwijania ciekawości, aktywności, samodzielności poznawczej, logicznego i krytycznego myślenia, a także umiejętności korzystania z różnych źródeł wiedzy, w tym z Internetu, oraz przygotowania ucznia lub wychowanka do samokształcenia.	F.2.W7	K_W50
EK_08	Rozumie rolę profilaktyki i promocji zdrowia: sposoby konstruowania szkolnych programów profilaktycznych, zasady promocji i ochrony zdrowia uczniów, edukacji zdrowotnej oraz udzielania pierwszej pomocy, zagadnienia związane z promowaniem rozwoju fizycznego i zdrowia psychicznego (kształtowanie odporności emocjonalnej, prowadzenie treningów interpersonalnych, radzenia sobie ze stresem, zarządzania własnymi emocjami), profilaktyką uzależnień, zapobieganiem zjawiskom dyskryminacji, agresji i przemocy oraz sposoby interwencji w sytuacjach konfliktowych (prowadzenie mediacji) i kryzysowych (interwencja kryzysowa).	F.2.W8	K_W51
EK_09	Zna metodykę prowadzenia działań edukacyjnych przez nauczyciela psychologa: zasady projektowania zajęć z uczniami, doboru metod, form pracy i środków dydaktycznych, projektowania zajęć (warsztatów) dla nauczycieli, a także sposoby realizacji zajęć z dziećmi,	F.2.W9	K_W52

	uczniami lub wychowankami w różnym wieku i o różnych możliwościach psychofizycznych.		
EK_10	Zna organizację wsparcia dzieci lub uczniów w przedszkolach, szkołach lub placówkach systemu oświaty, zasady projektowania, koordynacji, realizacji oraz ewaluacji działań pomocowych.	F.2.W10	K_W53
EK_11	Zna poradnictwo psychologiczno-pedagogiczne: zasady dokonywania diagnozy, opiniowania i orzekania, doradztwo edukacyjno-zawodowe oraz zasady współpracy przedszkola, szkoły lub placówki systemu oświaty z poradnią psychologiczno-pedagogiczną.	F.2.W11	K_W54
EK_12	Rozumie rolę psychoedukacji, zasady udzielania porad psychologicznych, wspomagania rodziców lub opiekunów w działaniach wychowawczych oraz wspierania rozwoju dzieci i młodzieży, zasady prowadzenia warsztatów dla uczniów, nauczycieli i rodziców lub opiekunów, działania na rzecz popularyzacji wiedzy psychologicznej.	F.2.W12	K_W55
EK_13	Rozumie znaczenie języka jako narzędzia pracy nauczyciela: problematykę pracy z uczniami z ograniczoną znajomością języka polskiego lub zaburzeniami komunikacji językowej, metody porozumiewania się w celach dydaktycznych – sztukę wykładania i zadawania pytań, sposoby zwiększania aktywności komunikacyjnej uczniów, praktyczne aspekty wystąpień publicznych – poprawność językową, etykę języka oraz etykietę korespondencji tradycyjnej i elektronicznej.	F.2.W13	K_W56
EK_14	Potrafi diagnozować: sytuacje wychowawcze, potrzeby rozwojowe i edukacyjne uczniów, zaburzenia i trudności w uczeniu się oraz ich źródła, a także wspierać rodziców lub opiekunów i nauczycieli w działaniach wychowawczych.	F.2.U1 F.2.U2 F.2.U8	K_U37 K_U38 K_U44
EK_15	Potrafi wspierać dzieci lub uczniów w adaptacji do przedszkola, szkoły lub placówki systemu oświaty i wspierać proces nauczania-uczenia się uczniów w oparciu o wiedzę w zakresie prawidłowości i metod efektywnego uczenia się.	F.2.U3 F.2.U9	K_U39 K_U45
EK_16	Umie wspierać uczniów w radzeniu sobie z problemami wieku dorastania.	F.2.U4	K_U40
EK_17	Potrafi promować zdrowy styl życia uczniów oraz rozwój i zdrowie psychiczne (kształtować odporność emocjonalną, prowadzić treningi interpersonalne, radzenia sobie ze stresem i zarządzania własnymi emocjami) i działać na rzecz profilaktyki uzależnień, zapobiegania zjawiskom dyskryminacji, agresji i przemocy.	F.2.U5 F.2.U6	K_U41 K_U42

EK_18	Potrafi interweniować w sytuacjach konfliktowych (prowadzić mediację) i kryzysowych (podjąć interwencję kryzysową).	F.2.U7	K_U43
EK_19	Jest gotów do nawiązywania skutecznego dialogu z uczniem, jego rodzicami lub opiekunami na temat rozwoju ucznia.	F.2.K1	K_K16
EK_20	Jest gotów do popularyzacji wiedzy psychologicznej.	F.2.K2	K_K17
EK_21	Jest gotów do podejmowania współpracy z różnymi podmiotami w środowisku ucznia na rzecz jego rozwoju.	F.2.K3	K_K18

3.3 Treści programowe

A. Problematyka wykładów

Treści merytoryczne
Rola, zadania i funkcje psychologa w placówkach systemu oświaty.
Organizacja pomocy psychologiczno-pedagogicznej w szkole. Rozporządzenia.
Kompetencje interpersonalne w pracy nauczyciela oraz specyficzne problemy psychologiczne nauczycieli.
Kompetencje zawodowe psychologa pracującego w edukacji - w szkole i poradni psychologiczno-pedagogicznej. Rozwój zawodowy, kształcenie ustawiczne psychologów zatrudnionych w edukacji, superwizja.
Procedury i dobre praktyki stosowane w działalności psychologicznej w różnych typach placówek oświatowych (wychowanie przedszkolne, nauczanie w szkołach podstawowych i średnich ogólnokształcących, technikach i szkołach branżowych, szkołach specjalnych i oddziałach specjalnych oraz integracyjnych, w różnego typu ośrodkach wychowawczych).
Praca z uczniami z orzeczeniami i opiniami. Rozróżnienie, wymagania, możliwości, sposoby realizacji.
Problematyka adaptacji uczniów do warunków szkoły. Wspomaganie dzieci lub uczniów w adaptacji do przedszkola, szkoły lub placówki systemu oświaty.

B. Problematyka ćwiczeń audytoryjnych

Treści merytoryczne
Dokumentacja w pracy psychologa szkolnego. Plan pracy psychologa, wnioski, zgody, arkusze, kwestionariusze, notatki.
Organizacja działań profilaktycznych: rola profilaktyki, prewencji i promocji zdrowia, sposoby konstruowania programów profilaktycznych, zasady promocji postaw prozdrowotnych.
Metodyka prowadzenia działań edukacyjnych przez nauczyciela psychologa: zasady projektowania zajęć uczniami, doboru metod, form pracy i środków dydaktycznych, projektowania zajęć (warsztatów) dla nauczycieli, a także sposoby realizacji zajęć z dziećmi, uczniami lub wychowankami w różnym wieku i o różnych możliwościach

Bariery i trudności w procesie komunikowania się psychologa z uczniem, rodzicem i innymi nauczycielami.
Projektowanie i prowadzenie działań wspierających środowisko edukacyjne i wychowawcze dziecka. Prowadzenie działań wspierających rodziców i opiekunów uczniów.
Zbieranie i wykorzystywanie informacji o uczniu i klasie.
Diagnoza psychologiczna w pracy psychologa szkolnego (wywiad, obserwacja, TZN, STAI, KKS), inne metody diagnozowania (socjogram, ankieta tematyczna). Diagnoza zespołu klasowego (struktura grupy, obraz relacji i pozycji uczniów w grupie) i zasady dokonywania diagnozy potrzeb rozwojowych i edukacyjnych uczniów, diagnoza zaburzeń oraz trudności i ich źródeł; zagadnienia diagnozy pozytywnej i negatywnej ucznia (opóźnienia, zaburzenia i nieprawidłowości rozwoju).
Środowisko szkolne jako źródło konfliktów. Sposoby kierowania konfliktem. Interwencja w sytuacjach kryzysowych. Prowadzenie mediacji oświatowych i rówieśniczych.
Wspieranie nauczycieli i wychowawców w procesie integrowania zespołu klasowego.
Praca z uczniami uzdolnionymi i opóźnionymi w nauce szkolnej. Metody i techniki identyfikacji oraz wspomagania rozwoju uzdolnień i zainteresowań uczniów. Wykorzystywanie metod i technik wspomagania uzdolnień i zainteresowań uczniów.
Optymalizowanie procesu nauczania-uczenia się uczniów w oparciu o wiedzę w zakresie prawidłowości i metod efektywnego uczenia się.
Praca w zespołach powoływanych przez dyrekcję szkoły. Sposoby konstruowania szkolnych programów profilaktycznych, a także zasad promocji i ochrony zdrowia uczniów, edukacji zdrowotnej oraz udzielania pierwszej pomocy.
Wspieranie rozwoju ucznia: wspomaganie rozwoju kompetencji społecznych i komunikacyjnych oraz sposoby wspierania rozwoju społeczno-moralnego, emocjonalnego i samoregulacji.
Znaczenie języka jako narzędzia pracy nauczyciela: problematykę pracy z uczniami z ograniczoną znajomością języka polskiego lub zaburzeniami komunikacji językowej.

4. METODY I KRYTERIA OCENY

4.1 Sposoby weryfikacji efektów uczenia się

Symbol efektu	Metody oceny efektów uczenia się (np.: kolokwium, egzamin ustny, egzamin pisemny, projekt, sprawozdanie, obserwacja w trakcie zajęć)	Forma zajęć dydaktycznych (w, ćw, ...)
EK_01-13	egzamin testowy	w., ćw.
EK_14-18	referat, dyskusja, praca projektowa obserwacja w trakcie zajęć, kolokwium zaliczeniowe	ćw., w.
EK_19-21	samoocena	ćw.

4.2 Warunki zaliczenia przedmiotu (kryteria oceniania)

1. Egzamin pisemny testowy:

ocena 5.0 – wykazuje znajomość treści kształcenia na poziomie 93%-100% (znakomita wiedza)
 ocena 4.5 – wykazuje znajomość treści kształcenia na poziomie 85%-92% (bardzo dobry poziom wiedzy z drobnymi błędami)
 ocena 4.0 – wykazuje znajomość treści kształcenia na poziomie 77%-84% (dobry poziom wiedzy, z pewnymi niedociągnięciami)
 ocena 3.5 – wykazuje znajomość treści kształcenia na poziomie 69%-76% (zadowalająca wiedza, z niewielką liczbą błędów)
 ocena 3.0 – wykazuje znajomość treści kształcenia na poziomie 60%-68% (zadowalająca wiedza z licznymi błędami)
 ocena 2.0 – wykazuje znajomość treści kształcenia poniżej 60% (niezadowalająca wiedza, liczne błędy)

2. Zaliczenie ćwiczeń - kolokwium pisemne

ocena 5.0 – wykazuje znajomość treści kształcenia na poziomie 93%-100% (znakomita wiedza)
 ocena 4.5 – wykazuje znajomość treści kształcenia na poziomie 85%-92% (bardzo dobry poziom wiedzy z drobnymi błędami)
 ocena 4.0 – wykazuje znajomość treści kształcenia na poziomie 77%-84% (dobry poziom wiedzy, z pewnymi niedociągnięciami)
 ocena 3.5 – wykazuje znajomość treści kształcenia na poziomie 69%-76% (zadowalająca wiedza, z niewielką liczbą błędów)
 ocena 3.0 – wykazuje znajomość treści kształcenia na poziomie 60%-68% (zadowalająca wiedza z licznymi błędami)
 ocena 2.0 – wykazuje znajomość treści kształcenia poniżej 60% (niezadowalająca wiedza, liczne błędy)

3. Samodzielne przygotowanie scenariusza zajęć psychoedukacyjnych lub zaprojektowanie szkolenia psychoedukacyjnego z zakresu analizowanej tematyki oraz przeprowadzenie zajęć w grupie na podjęty temat z wykorzystaniem aktywnych metod pracy, dostosowanych adekwatnie do odbiorców.

Zajęcia podlegają następującym kryteriom oceniania przez nauczyciela:

- a) poziom merytoryczny
- b) umiejętności prowadzącego
- c) atrakcyjność zajęć
- d) jakość przygotowanych materiałów
- e) dobór metod pracy z osobą/grupą
- f) organizacja zajęć

5. CAŁKOWITY NAKŁAD PRACY STUDENTA POTRZEBNY DO OSIĄGNIĘCIA ZAŁOŻONYCH EFEKTÓW W GODZINACH ORAZ PUNKTACH ECTS

Forma aktywności	Średnia liczba godzin na zrealizowanie aktywności
Godziny kontaktowe wynikające z harmonogramu studiów	120
Inne z udziałem nauczyciela akademickiego:	

- udział w konsultacjach	8
- udział w egzaminie	2
Godziny niekontaktowe – praca własna studenta:	
- przygotowanie do zajęć, zaliczenia, egzaminu	55
- przygotowanie pracy, projektu, referatu, zajęć psychoedukacyjnych	40
SUMA GODZIN	225
SUMARYCZNA LICZBA PUNKTÓW ECTS	9

* Należy uwzględnić, że 1 pkt ECTS odpowiada 25-30 godzin całkowitego nakładu pracy studenta.

6. PRAKTYKI ZAWODOWE W RAMACH PRZEDMIOTU

wymiar godzinowy	nie dotyczy
zasady i formy odbywania praktyk	nie dotyczy

7. LITERATURA

Literatura podstawowa:

Berendt, J., Orbitowska-Fernandez, P., Sendor, M. (2019). *Empatia zmienia nas, szkołę, świat. Scenariusze zajęć porozumienia bez przemocy dla nauczycieli*. Warszawa: CoJaNaTo

Dobrołowicz, W. (1995). *Psychodydaktyka kreatywności*. Warszawa: Wydawnictwo WSPS.

Janowski, A. (2002). *Zdobywanie informacji w pracy wychowawczej*. Warszawa: Wydawnictwo Fraszka Edukacyjna.

Duda, A. K., Skrzypek, W., Mróz, A., Koperna, P., Sobieszczańska, K., Zawisza-Wilk, E. (2019). *Masz prawo do mediacji w szkole*. Warszawa: Wydawnictwo naukowe Scholar.

Hanh, T. N., Weare, K. (2018). *Szczęśliwi nauczyciele zmieniają świat. Jak kultywować radość i szczęście, zmniejszyć stres oraz radzić sobie z trudnymi emocjami w szkole?* Warszawa: Mamanian.

Hartley, M. (2006). *Jak słuchać, by ludzie do nas mówili. Rozmowa w trudnych sytuacjach*. Łódź: Wydawnictwo JK.

Hornby, G., Hall, E., Hall, C. (2005). *Nauczyciel wychowawca*. Gdańsk: GWP.

Katra, G., Sokołowska, E. (2010). *Rola i zadania psychologa we współczesnej szkole*. Warszawa: Wydawnictwo Fraszka Edukacyjna.

Kowalik, S. (red.) (2011). *Psychologia ucznia i nauczyciela*. Warszawa: Wydawnictwo PWN.

Kołąkowski, A., Pisula, A., Skotnicka, M., Wolańczyk, T. (2005). *Dziecko nadpobudliwe w szkole. Objawy i system pomocy*. Warszawa: CBT.

Konarzewska, A. (2019). *Być (nie)zwykłym wychowawcą*. Warszawa: WFW.

Kosińska, E. (2002). *Mądrze i skutecznie. Zasady konstruowania szkolnego programu profilaktyki*. Kraków: Rubikon.

Krasowicz- Kupis, G. (2019). *Diagnoza psychologiczna dla potrzeb edukacji*. Gdańsk: Harmonia Uniwersalizm.

Paszkiewicz, A. (2019). *Trudne sytuacje w klasie szkolnej – identyfikacje, propozycje rozwiązań*. Warszawa: Wydawnictwo Difin.

Porzak, R. (red.)(2019). *Profilaktyka w szkole stan i rekomendacje dla systemu oddziaływań profilaktycznych w Polsce*. Lublin: Fundacja Masz szansę.

Praca zbiorowa. (2004). *Agresja i przemoc w szkolnych działaniach profilaktycznych*. Poradnik metodyczny dla nauczycieli. Warszawa: MENiS

Węgrzecka-Giluń, J. (2013). *Uzależnienia behawioralne. Przyczyny uzależnień, metody zaradcze i pomoc. Kompendium wiedzy dla rodziców*. Warszawa: Fundacja ETOH.

Literatura uzupełniająca:

Góralczyk, E. (2009). *One są wśród nas. Dziecko przewlekle chore. Psychologiczne aspekty funkcjonowania dziecka w szkole i przedszkolu*. Warszawa: Centrum Metodyczne Pomocy Psychologiczno-Pedagogicznej.

Grose-Fifer, J., Brooks, P. J., & O'Connor, M. (2019). *Teaching Psychology: An Evidence-based Approach*. John Wiley & Sons.

McKay, M., Davis, M., Fanning, P. (2019). *Sztuka skutecznego porozumiewania się*. Gdańsk: GWP.

Kendall, P.C. (2004). *Zaburzenia okresu dzieciństwa i adolescencji*. Gdańsk: GWP.

Kozak, A. (2010). *Proces grupowy. Poradnik dla trenerów, nauczycieli i wykładowców*. Gliwice: Helion.

Kozak, A., Łaguna, M. (2009). *Metody prowadzenia szkoleń czyli niezbędnik trenera*. Gdańsk: GWP.

Kwiatkowski, T., Walczak, D. (red.) (2017). *Kompetencje interpersonalne w pracy współczesnego nauczyciela*. Wydawnictwo Akademii Pedagogiki Specjalnej.

Mizerek, H. (2011). *Efektywna autoewaluacja w szkole - jak ją sensownie zaprojektować i przeprowadzić?* W: G. Mazurkiewicz (Red.), *Ewaluacja w nadzorze pedagogicznym. Autonomia* (s. 19-62). Kraków: Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego.

Petty, G. (2010). *Nowoczesne nauczanie*. Sopot: GWP.

Steinke-Kalembka, J. (2017). *Dodaj mi skrzydeł! Jak rozwijać u dzieci motywację wewnętrzną?* Warszawa: Samo Sedno.

Szyło, A. (2017). *Godzina wychowawcza. Rozmowy o polskiej szkole*. Wołowie: Wydawnictwo Czarne.

Wojnarowska B.(2010). *Uczniowie z chorobami przewlekłymi. Jak wspierać ich rozwój zdrowie i edukację*. Warszawa: PWN, r.1 (str. 19-21).

Żylińska, M. (2013). *Neurodydaktyka. Nauczanie i uczenie się przyjazne mózgowi*. Toruń: Wyd.nauk UM.

Akceptacja Kierownika Jednostki lub osoby upoważnionej